

جمهوری اسلامی ایران
اداره کل آموزش و پرورش شهر تهران
اداره آموزش و پرورش منطقه هفت تهران

ساعت امتحان: ۹:۳۰ صبح
وقت امتحان: ۷۰ دقیقه
تاریخ امتحان: ۱۳۹۶/۳/۱۸
تعداد برگ سؤال: ۳ برگ

ش سندلی (ش داوطلب): نام واحد آموزشی: دبیرستان هاتف نوبت امتحانی: خرداد ماه
نام و نام خانوادگی: نام پدر: پایه: دهم رشته‌های: ریاضی-تجربی
سؤال امتحان درس: فارسی ۱ نام دبیر/دبیران: آقای جواهریان سال تحصیلی: ۹۵-۹۶

۱	معنی واژگان مشخص شده را بنویسید. الف. من به زبان تازی گفتم که راست می گویی ب. شد بعینه چنانکه بود نخست ج. بر دکان بنشست فارغ خواجه‌وش د. عنان را بیچید گردآفرید	۱
۰/۵	الف. کلمه‌ای بنویسید که با «لعل» تناسب داشته باشد. ب. برای واژه «حقارت» یک مترادف بنویسید.	۲
۰/۵	برای هر کدام از واژگان «خلد» و «اختر» از بین کلمات زیر یک مترادف بیابید و بنویسید. «مزیح - افسار - بهشت - نوعی چوب سخت - صمغی زردرنگ - ستاره» خلد: اختر:	۳
۱/۵	در هر مورد یک غلط املائی بیابید، دور آن خط بکشید و صحیح آن را بنویسید. الف. وین بوم مهنت از پی آن تا کند خراب/ بر دولت آشیان شما نیز بگذرد ب. زین نمت آن مست شده از غرور/ رفت و ز مبدأ چو کمی گشت دور ج. همین که آفریده‌ای نگاهمان را به خوش معتوف کند ما را از راه آفریدگار باز می گرداند	۴
۰/۵	واژه درست را از کمانک انتخاب کنید. الف. کافتاب نعمتم شد زیر (میق / میخ) ب. در بهشت (انهار / انحر) و اشجار است.	۵
۰/۵	در عبارت «خواستند تا عالم از آثار وجود او پاک کنند.» نهاد و مفعول را بیابید. نهاد: مفعول:	۶

۰/۵	الف. با واژه «فرش» یک واژه مرکب بسازید. ب. با واژه «هنر» یک واژه مشتق بسازید.	۷
۰/۵	از میان واژگان زیر، دور ۲ واژه که مشتق - مرکب هستند خط بکشید. «بی ادب - خودفروش - کردار - عتیقه‌فروش - سخت‌کوشانه - کنش‌گر - دانشمند - روزانه - رهبر - خوش‌اخلاقی»	۸
۰/۵	در جمله زیر گروه متممی را مشخص کنید و هسته این گروه را نیز مشخص نمایید. «جناب سرتیپ مقداری مربا با سرانگشت تدبیر خارج کرد.» گروه متممی: هسته گروه متممی:	۹
۰/۵	در کدام یک از عبارتهای زیر «جهش ضمیر» داریم؟ مشخص کنید. الف. تا چشم بشر نبیندت روی / بنهفته به ابر چهر دلبد ب. گر آتش دل نهفته داری / سوزد جانت به جانت سوگند	۱۰
۰/۵	کدام «و» در عبارت زیر، واو عطف است؟ (دور آن خط بکشید) «میان لیلی و مجنون محبتست و صفاست»	۱۱
۰/۵	در متن زیر «مجاز» را بیابید و توضیح دهید. «نباشی بس ایمن به بازوی خویش»	۱۲
۰/۵	کلمات مشخص شده در هر بیت چه آرایه‌ای دارد؟ الف. مور چه می‌داند که بر دیواره‌ی اهرام می‌گذرد ب. یوسف صدیق وفادار بود و یعقوب خود او را به صبر آموزگار بود	۱۳
۱	در بیت‌ها و عبارتهای زیر یک استعاره، یک حسن تعلیل، یک تشبیه و یک جناس پیدا کنید و دور آن خط بکشید. (برای هر بیت یک آرایه مشخص کنید). الف. گفتم که نوش لعلت گمراه عالمم کرد / گفتم اگر بدانی هم اوت رهبر آید ب. مه ستاره‌ی درخشان را بزرگ‌تر می‌کرد. گویی یک زخم نورافشان بود	۱۴

	ج. چاه از آن زمان که تو در آن گریستی جوشان است د. من بدین خوبی و زیبایی ندیدم روی را/ وین دلاویزی و دلبندی نباشد موی را	
۰/۱۵	در عبارت زیر دو مشبّه‌به پیدا کنید: گه به دهان بر زده کف چون صدف / گاه چو تیری که رود بر هدف. مشبّه‌به: مشبّه‌به:	۱۵
۰/۲۵	معنای مجازی واژه مشخص شده را در بیت زیر بنویسید: بیامد که جوید ز ایران نبرد/ سر هم نبرد اندر آرد به گرد	۱۶
۰/۲۵	معنای عبارت کنایی زیر را مشخص کنید. «بپیچید زو روی و شد سوی کوه»	۱۷
۱/۵	مصراع‌های خالی ابیات زیر را کامل کنید. الف. گویا طلوع می‌کند از مغرب آفتاب ..... ب. .... سرهای قدسیان همه بر زانوی غم است ج. باز این چه رستخیز عظیم است کز زمین	۱۸
۰/۱۵	با واژگان به هم‌ریخته زیر یک مصراع بسازید. «کنار - حسین - خدا - رسول - پرورده»	۱۹
۰/۱۷۵	بیت‌ها و عبارت‌های زیر را دقیق و بدون ابهام به فارسی امروزی برگردانید. الف - همه تیغ و ساعد ز خون بود لعل ب. هر که داد از خویشتن از داور مستغنی باشد	۲۰
۰/۱۵		

۰/۱۵	ج. خلف صدق نیاکان هنرور خود بود	
۰/۱۷۵	د. برآویخت رهام با اشکیوس / برآمد ز هر دو سپه بوق و کوس	
۰/۱۵	در ابیات زیر منظور از واژگان مشخص شده چیست؟ الف. ای مفتخر به طالع مسعود خوبشتن / تأثیر اختران شما نیز بگذرد ب. ای تو رمه سپرده به چوپان گرگ طبع / این گرگی شبان شما نیز بگذرد	۲۱
۰/۱۵	درک و دریافت خود را از این بیت بنویسید. کجا می توانی ز قلم ربایی / تو عشق میان من و میهن من	۲۲
۰/۱۷۵	در متن های زیر، قسمت های مشخص شده دقیقاً به چه کسی اشاره دارد؟ الف. تهمت به بند کمر برد چنگ ب. برآشت سهراب و شد چون پلنگ / چو بدخواه او چاره گر بد به جنگ ج. دست من بشکسته بودی آن زمان / چون زدم من بر سر آن خوش زبان	۲۳
۰/۲۵	در عبارت «به خود بگو تنها خداست که گذرا نیست.» تأکید نویسنده بر چیست؟	۲۴
۰/۱۵	منظور از عبارت زیر چیست؟ «برای من خواندن این که شن ساحل ها نرم است کافی نیست. می خواهم پاهای برهنه ام آن را حس کند»	۲۵
۰/۱۵	در عبارت «منم آن تشنه ی گهربرده» صفت گهربرده به چه ماجرای در داستان اشاره دارد؟	۲۶

۰/۵	مفهوم بیت «چون بسی ابلیس آدم‌روی هست / پس به هر دستی نشاید داد دست» چیست؟	۲۷
۰/۷۵	متن زیر جزو کدام نوع از ادبیات قرار می‌گیرد؟ چرا؟ «ای مهر تو در دل‌ها، وی مهر تو بر لب‌ها/ وی شور تو در سرها، وی سر تو در جان‌ها»	۲۸
۰/۲۵	درس‌های «گردآفرید» و «خیر و شر» به ترتیب جزو کدام نوع از ادبیات قرار می‌گیرند؟ الف. حماسی - پایداری ب. داستانی - پایداری ج. غنایی - داستانی د. حماسی - داستانی	۲۹
۰/۵	در عبارت زیر اهالی دژ چرا گردآفرید را ستایش می‌کنند؟ «که هم رزم جستی هم افسون و رنگ / نیامد ز کار تو بر دوده ننگ»	۳۰
۰/۲۵	کدام گزینه به مفهوم «گر دایره‌ی کوزه ز گوهر سازند/ از کوزه همان برون ترواد که در اوست» اشاره دارد؟ الف. گفت زنه‌ار اگرچه بد کردم / در بد من مبین که خود کردم ب. تو مرا کشتی و خدای نکشت / مقبل آن کز خدای گیرد پشت ج. منم آن تشنه‌ی گهربرده / بخت من زنده بخت تو مرده د. دولت‌م چون خدا پناهی داد / اینکم تاج و تخت شاهی داد	۳۱
۰/۲۵	در شعر «ای سرزمینی کز خاکت / خوشه‌های گندم می‌روید/ و پیامبران برمی‌خیزند» کدام سرزمین مورد خطاب است؟	۳۲